

Till Skolinspektionen
Region Linköping
att: Hanna Kindén

Angående familjen Sandberg i Mörbylånga kommun, Dnr 41-2017:1669

Det har kommit till ROHUS kännedom att Skolinspektionen förelagt Mörbylånga kommun att vidtaga starkare åtgärder mot familjen Sandberg i syfte att få deras hemundervisade barn till skolan i höst. Allt enligt ett beslut av den 23 maj 2017, Dnr 41-2017:1669. Enligt mejl från Skolinspektionen av den 5 juni är Hanna Kindén beslutsfattare i ärendet.

Mörbylånga kommun har redan utdömt ett vite för familjen på drygt 30 000 kronor, en summa som ROHUS kunnat betala från sin vitesfond genom stöd av en allmänhet som anser kommunens behandling av familjen som djupt klandervärd.

Nu förelägger alltså Skolinspektionen Mörbylånga kommun att ta till ännu kraftfullare åtgärder. Frågan är vilka åtgärder – och med vilken rätt. Låt oss börja med den senare, med vilken rätt Skolinspektionen förelägger Mörbylånga kommun att företa kraftfullare åtgärder.

Skolinspektionens uppdrag

Enligt Skolinspektionens hemsida har myndigheten uppdraget ”...tillsynsansvar för skola, vuxenutbildning, fritidshem, förskola och annan pedagogisk verksamhet. *Målet är en god utbildning i en trygg miljö*” (vår kursivering).

Resultaten för familjen Sandbergs hemundervisade barn jämfört med svensk skola

Vi utgår ifrån att Skolinspektionen satt sig in i alla delar i ärendet. Ni bör då ha kunnat konstatera att familjen haft tre(!) socialutredningar som visat att barnen mår bra och inte farit illa av inte gå i skolan. Tidigare utvärderingar från skolan visar även på utmärkta kognitiva resultat, vilket även bekräftas av att familjens äldre barn som börjat skolan i högstadiet inte haft några problem att hänga med i undervisningen efter sex års hemundervisning, utan tvärtom i vissa fall kunnat hoppa över en årskurs.

Med andra ord bör det anses klarlagt att de båda barnen Sandberg genom sin hemundervisning fått en god utbildning i en trygg miljö. Något som inte alls gäller alla barn som går i skolan, vilket Skolinspektionen uppenbart accepterar i skolan. Den psykiska ohälsan och de svaga skolresultaten hos svenska skolungdomar är som bekant hög även i relation till jämförbara europeiska länder. Svensk skola fungerar dåligt och Skolinspektionen har uppen-

bart inte lyckats lösa detta. Det har däremot familjen Sandberg lyckats göra för sina barn genom hemundervisning.

Den svenska skolans situation och Skolinspektionens ansvar

Undertecknad är lärarutbildare och träffar dussintals lärare varje månad vilka ger ständiga vittnesmål om den svenska skolans situation. ROHUS tar emot flera mail i månaden från föräldrar med en ohållbar skolsituation som frågar om hur man hemundervisar. Vi kan bara rekommendera landsflykt och vår uppskattning är att minst en familj i månaden lämnar Sverige i något som får kallas utbildningspolitisk exil. Skolinspektionen förefaller sila mygg och svälja kameler. Tyvärr är brutaliteten i Skolinspektionens åtgärder gentemot familjen Sandberg långt värre än talesättet ger vid handen.

Fråga: Med vilken rätt förelägger Skolinspektionen Mörbylånga kommun att vidta ytterligare åtgärder för att tvinga familjen Sandbergs barn till skolan när de dokumenterat får en undervisning som ger en minst lika god utbildning i en minst lika trygg miljö som vad skola kan ge? Vi kan inte se någon sådan rätt i Skolinspektionens uppdrag.

Snarare förefaller Skolinspektionen vara en ideologiproducerande myndighet med uppgift att sprida myter om skolpliktens förträfflighet, och en utbildningspolitisk polis med uppgift att straffa dem som bryter mot densamma. Låt oss återkomma till människorättskonventionerna i denna fråga.

Vilka åtgärder föreställer sig Skolinspektionen att Mörbylånga kommun ska vidta?

Låt oss titta på vilka åtgärder Skolinspektionen kan tänkas anse att kommunen bör vidtaga. Socialtjänsten kan inte se att barnen far illa på något sätt och därmed kan inte socialtjänstlagen användas. Viten har kommunen säkert insett är ineffektivt eftersom det bara genererar stöd till familjen. Ytterligare viten kommer bara att generera ett större internationellt stöd från de stora internationella hemundervisningsorganisationerna och deras medlemmar. Kommunen har nu nämnt polishämtning som en möjlighet. Världens största hemundervisningsorganisation med nära 90 000 medlemmar har redan skrivit om detta på sin hemsida, *Sweden May Use Police to Force Kids into School*.

Fråga: Skulle Skolinspektionen godkänna polishämtning av barnen? Är polishämtning något som Skolinspektionen anser är en god undervisningsmiljö, något som uppmuntrar barn till en god utbildning i en trygg miljö? I så fall enligt vilken forskning eller beprövad erfarenhet?

Barnkonventionen

Om Skolinspektionen anser att polishämtning är okej så vill vi påminna om att Sverige skrivit på Barnkonventionen och att det finns en politisk majoritet i Riksdagen att göra konventionen till lag. Vi rekommenderar Skolinspektionen att noga läsa igenom Barnkonventionen och sedan fråga sig ärligt: Är det i konventionens andemening att använda polis för att hämta barn som mår bra och lär sig bra enbart för att uppfylla en svensk lag som inte har stöd i internationella människorättskonventioner?

Människorättskonventionerna

Undertecknad var ordförande i den första globala hemundervisningskonferensen i Berlin 2012, GHEC2012. Där gjordes ett uttalande, *Berlin-deklarationen*, som samlade utdrag för alla människorättskonventioner med tydligt stöd till rätten för hemundervisning. Vid den andra konferensen i Rio de Janeiro utvecklades deklARATIONEN till *The Rio Principles* och vi rekommenderar en genomläsning. Rimligtvis bör en sådan leda till att Skolinspektionen påpekar till regeringen att svensk skollag är ur fas med elementära mänskliga rättigheter. FN:s Särskilde Rapportör om Rätten till Utbildning skriver explicit i sin rapport om Tyskland från 2006, *Mission to Germany*, att "home education is a valid form of education" och kritiserar därmed Tyskland för sitt förbud mot hemundervisning, något som Tyskland är rätt ensam om tillsammans med Sverige.

Akademisk forskning på hemundervisning

En annan fråga som inställer sig är hur mycket kunskap Skolinspektionen har om hemundervisning. Vi är övertygade om att Skolinspektionen med sitt kunskapsuppdrag har en prenumeration på den amerikanska vetenskapliga tidskriften *Peabody Journal on Education*. I ett dubbelnummer från 2000 och ett uppföljningsnummer 2013 behandlar tidskriften enbart ämnet hemundervisning. Dessutom finns åtskilligt med forskning refererad i böckerna *International Perspectives on Home Education* och *Homeschooling in America*. På ROHUS hemsida har undertecknad på svenska i en lång rad artiklar förklarat mekanismerna bakom hemundervisningens framgång. (Referenser finns i referenslistan.) Eftersom hemundervisning är den viktigaste pedagogiska innovationen på 100 år så bör rimligtvis Skolinspektionen vara insatt i forskningen oavsett om det är lagligt i Sverige eller ej. Skolan kan lära sig mycket av erfarenheterna från hemundervisning.

Skolinspektionens uppdrag – två alternativ i detta ärende

Om Skolinspektionen har ovanstående kunskaper borde man i syfte att fullfölja sitt uppdrag rimligtvis vänta sig till regeringen och föreslagit en förändring av skollagen så att den tillåter hemundervisning i enlighet med MR-konventionerna och lagarna i de flesta demokratier. Vi noterar att Skolinspektionen anlitar Mårten Schultz som juridisk expert, han är förhållande-

vis väl insatt i frågan och en kontakt med honom kan rekommenderas.

Men Skolinspektionens agerande i denna fråga tyder på att man helt saknar kunskap om hemundervisning – lite märkligt av en myndighet som ska övervaka kunskap kan man tycka. Men mot bakgrund av fördomar och okunskap om hemundervisning måste familjen Sandberg ses som en anomali i sin framgångsrika hemundervisning och därmed ett gott argument för de ”synnerliga skäl” som skollagen kräver i 24 kapitlet 23-24 paragrafen. I detta fall borde Skolinspektionen rekommendera Mörbylånga kommun att ge familjen Sandberg tillstånd till hemundervisning eftersom skollagens samtliga rekvisit måste anses uppfyllda.

Slutsats: Vi kan inte se annat än att Skolinspektionen har två rimliga val av åtgärder:

- 1) att rekommendera regeringen att ändra lagen, eller
- 2) att rekommendera Mörbylånga kommun att ge familjen Sandberg tillstånd.

Om inte Skolinspektion ändrar sitt föreläggande och väljer något av ovanstående så emotser vi svar på frågorna ovan.

Den behandling som familjen Sandberg utsatts för av Mörbylånga kommun och nu av Skolinspektionen är exempllös och en skam för svenskt myndighetsutövande.

I hopp om sans och förnuft från Skolinspektionens sida.

Med vänlig hälsning

Jonas Himmelstrand
ordförande i Riksgårdsorganisationen för Hemundervisning i Sverige – ROHUS
www.rohus.nu • jonas@rohus.org

cc:

Kommunchef Ann Willsund, Mörbylånga kommun
Generaldirektör Helén Ängmo, Skolinspektionen
Utbildningsminister Gustav Fridolin, Regeringen

Referenser

Sweden May Use Police to Force Kids into School,

artikel på HSLDA:s hemsida av Mike Donnelly, Director of Global Outreach.

www.hsllda.org/hs/international/Sweden/201706130.asp

The Berlin Declaration, antagen vid världens första globala hemundervisningskonferens i Berlin 2012,

GHEC2012, www.theberlindeclaration.org

The Rio Principles, antagen vid världens andra globala hemundervisningskonferens i

Rio de Janeiro 2016, GHEC2016, www.theriopinciples.org

Mission to Germany, Report of the Special Rapporteur on the right to education, Vernor Muñoz. UN General Assembly, Human Rights Council. 2006. Se punkt 62, sidan 16.

<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G07/117/59/PDF/G0711759.pdf>

Peabody Journal of Education, Volume 75, Issue 1 & 2, 2000

The Home Education Movement in Context, Practice, and Theory

<https://www.jstor.org/stable/i265934>

Peabody Journal of Education, Volume 88, Issue 3, 2013

Homeschooling Rising Into the Twenty-First Century

https://peabody.vanderbilt.edu/faculty/pje/pje_volume_88_issue_3_2013/index.php

Homeschooling in America – Capturing and Assessing the Movement, av Joseph Murphy, Professor of Education och författare till ett flertal böcker om skolutveckling. 2012. ISBN 978-1-4522-0523-6

International Perspectives on Home Education – Do We Still Need Schools?

en antologi av dr Paula Rothermel, psykolog med fokus på barn och utbildning och rådgivare till brittiska regeringen i hemundervisningsfrågor. 2015. ISBN 978-1-137-44684-8

Riksgesamheten för hemundervisning i Sverige, hemsida, www.rohus.nu

ROHUS ordförande Jonas Himmelstrand bemöter fördomar och okunskap om hemundervisning i en serie artiklar i nättidningen Liv & Rätt. www.rohus.nu/Artiklar/livoratt.html

Att följa sitt hjärta – i jantelagens Sverige, av Jonas Himmelstrand

Sätter in bland annat hemundervisning i perspektivet av mänsklig potential.

2007. ISBN 978-91-975836-1-9